

HET GEHEIM VAN DE TEMPELIER

Patrick Lagrou

INLEIDING

In dit spannende avonturenverhaal komen alle elementen van een degelijke historische thriller samen. Afwisselend word je als lezer geflitst van het Jeruzalem in de middeleeuwen naar onze eigen Belgische kuststreek. Twee verhalen die op het eerste gezicht niet zo veel raakvlakken hebben, ontmoeten elkaar en blijken broodnodig om het razende avontuur te kunnen doorgronden. Hoofdpersonage Bert gaat met zijn vader mee op archeologisch onderzoek. Al snel merkt hij dat ze in de gaten worden gehouden en soms zelf achtervolgd. Ook de nachten van Bert worden geteisterd, maar dan door levensechte dromen die hem steeds meer voor raadsels plaatsen. Samen met de professor die de leiding heeft over het onderzoek, maakt hij een reis die zowel zijn leven als het erfgoed van de Heilige Stad Jeruzalem zal veranderen. Het boek biedt in de klas een mooi aanknopingspunt om de toch wel gecompliceerde situatie in het hedendaagse Jeruzalem te kunnen duiden.

HET BOEK EN IK

VOOR HET LEZEN

- 1 Dit boek werd geschreven door Patrick Lagrou. Deze auteur is een zeer bekende en gelauwerde jeugdschrijver in Vlaanderen. Hij bezoekt ook elk jaar veel lagere scholen om er zijn werk te promoten en in contact te komen met zijn lezers. Las jij al eens een boek van hem? Wat vond je ervan? Kwam hij al eens bij jullie op school voor een presentatie? Hoe was dat?
- 2 De titel van het boek en de kaft zetten je fantasie ongetwijfeld aan het draaien. Weet je wat een tempelier is? Uit welke context ken je dat woord al? Wat zou het geheim kunnen zijn? Heb je al andere verhalen of strips gelezen waarin de tempeliers een rol speelden?
- 3 Wanneer je zonder te lezen door het boek bladert, valt het meteen op dat het voor een jeugdboek vrij veel illustraties bevat. Vind je dit een voordeel of een nadeel? Heb je door de afbeeldingen te bekijken al een idee van de inhoud van het verhaal? Waar speelt het zich af? Waarover gaat het?

- 4 Een deel van het verhaal speelt zich af in Jeruzalem. Wat weet je over deze stad? Welke godsdiensten zijn aan deze plaats verbonden? Op welke manier? Welke belangrijke gebouwen/ monumenten ken je in deze stad? Waarom zijn deze plaatsen zo belangrijk voor verschillende volkeren? Wat weet je over de politieke situatie in deze regio? Hoe kun je deze situatie verklaren?
- 5 In het boek komt veel geschiedenis aan bod. We volgen een aantal archeologen. Zijn geschiedenis en archeologie onderwerpen die je boeien? Waarom wel/niet? Bezoek jij graag historische musea/archeologische sites? Waarom wel/niet? Zou jij later ook geschiedkundige of archeoloog willen worden? Waarom?

NA HET LEZEN

- 1 Wat vond je van het boek? Is het geslaagd? Vind je de verhaallijnen realistisch? In hoeveel leesbeurten heb je het boek uitgelezen? Hoe kwam dat? Zou je nu nog boeken van deze auteur willen lezen?
- 2 Patrick Lagrou schreef eerder al twee reeksen: *Het Dolfijnenkind* en de *Klimaatreeks*. Zou jij het een goed idee vinden om ook op dit verhaal een vervolg te schrijven? Wat zou er dan in het volgende boek/de volgende boeken moeten gebeuren? Welke personages moet de auteur zeker behouden? Welke personages zou je afvoeren? Waarom?
- 3 Bekijk de cursieve tekst bovenaan p. 4 eens. Waar haalde Patrick Lagrou zijn inspiratie voor dit boek? Wat valt je op wanneer je de naam van de persoon naast de inhoud van het boek legt? Wat kun je hier dus uit opmaken? Aan wie zou jij een boek opdragen als je er ooit een zou schrijven? Waarover zou dat boek dan gaan?

DIEPER IN HET BOEK

- 1 Het boek heeft twee grote verhaallijnen.
  - a Welke twee verhalen worden door elkaar verteld?
  - b De verhalen spelen zich af met ongeveer duizend jaar verschil. Toch zijn er heel wat gelijkenissen tussen de verhalen. Som er minstens drie op.
  - c Wat de personages betreft, zijn er in beide verhalen drie generaties vertegenwoordigd. Vul de onderstaande tabel aan en illustreer je antwoord telkens

met een verhaalfragment waaruit je hun leeftijd zo precies mogelijk kunt afleiden.
Dat is niet voor alle personages mogelijk.

Personages	Middeleeuws verhaal	Hedendaags verhaal
jongeling		
volwassene		
grijsaard (= oudere)		

--	--	--

- d Het allereerste hoofdstuk gaat over de jonge Robert de Coudre. Welke leeftijd had hij in dit eerste fragment? Wat valt je op wanneer je deze leeftijd vergelijkt met de leeftijd van de twee jongelingen uit het schema hierboven?
- e De twee verhalen hebben uiteraard wel een verband. Waarom worden de twee verhalen gecombineerd?

2 In het boek komen heel wat personages voor.

- a Kun jij de juiste naam verbinden met de juiste omschrijving?

1	professor Slieman	a	archeoloog die de leiding heeft over het onderzoek in de Ardèche (p. 93)
2	Robert de Coudre	b	nachtwaker in het Mount of Olives Hotel, lost graag kruiswoordraadsels op (p. 132)
3	meneer Joncheray	c	moeder van Bert, archeologe van Palestijnse origine (p. 77 en 122)
4	Saladin	d	geleerde die het archeologisch onderzoek in Slijpe leidt, hij reist samen met Bert af naar Jeruzalem (p. 20 en 140)
5	Ali Ben-Bazhar	e	moslimbewaker op de Tempelberg (p. 167)
6	Elias De Couter	f	sultan van Egypte, hij was de eerste moslim die voor het westerse Koninkrijk Jeruzalem een echte bedreiging vormde (p. 30)

7	Guy de Lusignan	g	studente die de eerste 'vondst' doet in Slijpe, een varkensbot (p. 27)
8	Nadia Khouri	h	bouwmeester van de Sint-Annakerk (p. 31)
9	Mehmed Al-Malik	i	zevende in de rij van westerse koningen die over Jeruzalem heersten (p. 29)
10	juffrouw Kneut	j	tweelingbroer van Bert en zoon van Thomas en Nadia (p. 124)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

- b Welke van de bovenstaande personages spelen een bijrol? Duid hen aan door hen te markeren.
- c Voor de volgende vragen zoomen we even in op het personage van professor Slieman. Wat is zijn voornaam? Voeg een fragment toe dat dit bewijst.
- d Wat kun jij uit het boek afleiden over de vorige onderzoeken die de professor deed?
- e De professor is een oude man. Dat gebruikt de schrijver vaak in contrast met de kwieke jeugdigheid van Bert. Geef hiervan één voorbeeld dat je illustreert met een tekstfragment.
- f Tijdens de ontvoering laat de professor zien dat hij zich ook nog kan verdedigen als het nodig is. Welke sport heeft hij als jongeling nog beoefend? Bewijs ook dit met een fragment.
- g Ken jij deze sport? Geef een korte omschrijving van de aard en de oorsprong van deze sport. Je mag dit natuurlijk opzoeken.
- h De naam Slieman lijkt erg op die van Heinrich Schliemann. Ken je hem? Waarschijnlijk is het geen toeval dat de auteur een zo gelijkende naam heeft gekozen voor dit personage. Welke overeenkomsten zijn er tussen deze twee personen? Vraag indien nodig advies aan je leerkracht geschiedenis.
- 3 Terwijl je dit boek leest, kom je heel wat te weten over de werkwijze van archeologen tijdens opgravingen/onderzoek.
- a Zet deze onderzoeksfases in de juiste volgorde. Geef weer op welke pagina je de techniek/methode terugvond. Let op: dit is niet noodzakelijk de volgorde waarin het

in de tekst voorkomt.

Nr.	Techniek/methode	Gevonden op p. ...
	<p><i>Bert, die met enige vertraging zijn vader was gevolgd, had de grootste moeite om ook maar iets te zien, laat staan te fotograferen. 'Interessant, interessant ...' murmelde zijn vader. Tegelijk veegde hij met een stoffer, die hij onderweg bij een andere student had meegegrist, wat aarde weg die op de steen lag. Hierdoor kwam niet alleen een plat oppervlak tevoorschijn, maar ook enkele letters die eeuwen geleden in de steen waren gebeiteld.</i></p>	
	<p><i>Voor Bert, die tussen het fotograferen door de werken vol belangstelling bleef volgen, was de betekenis van de gekleurde linten ondertussen duidelijk geworden. De witte gaven het gebied aan dat in de komende week moest worden onderzocht. De rode gaven dan weer de plaatsen waar in het verleden al archeologisch onderzoek was gebeurd.</i></p>	
	<p><i>De steen hing nu bijna tien centimeter boven het graf. Naar binnen kijken kon nog niet, fotograferen met een smartphone wel. Bert duwde zijn hand met de camera onder de stenen plaat en begon in alle richtingen kiekjes te nemen. De flits deed zijn werk.</i></p>	
	<p><i>De maatregelen die de professor voor ogen had, waren niet gering. De man had erop gestaan dat de stenen plaat nog voor het donker met een laser in 3D werd gefotografeerd. Daarna werden de resultaten nog die avond naar een speciaal instituut gemaïld. Hopelijk hadden ze daar de volgende dag tijd om met de hulp van een computer de hele tekst weer leesbaar te krijgen.</i></p>	
	<p><i>Twaalf jaar geleden had men op basis daarvan een reeks proefsleuven gegraven. Hierdoor had men een idee gekregen waar de middeleeuwse gebouwen ten opzichte van elkaar gestaan hadden. Daardoor konden professor Slieman en de vader van Bert er bijna zeker van zijn dat ze op dit ogenblik op de juiste plaats aan het graven waren: daar waar vroeger het kerkhof van het klooster was geweest.</i></p>	
	<p><i>De driepoot stond al opgesteld. De takel werd er net aan vastgemaakt. Toen Bert met zijn camera in de aanslag het graf bereikte, werden de vier haken al onder de stenen plaat geschoven. De kabels die eraan vastzaten, werden aan de takel</i></p>	

	<p><i>vastgehaakt. Meteen begon Bert foto's te maken. Eindelijk was het zover. Thomas, die de takel bediende, trok de kabels strak. Als de vier haken goed vastzaten, kon het optakelen van de stenen plaat beginnen. Nog een laatste keer werd er gecontroleerd. Iedereen hoopte dat de steen gemakkelijk los zou komen. Het ergste wat hun kon overkomen, was dat de plaat brak. Maar de kans dat dat zou gebeuren, leek erg klein. Even zag het ernaar uit dat er geen beweging in de plaat te krijgen was, maar toen gaf het ding zich gewonnen. Millimeter na millimeter kwam de loodzware steen omhoog.</i></p>	
	<p><i>De immense kuil waarin de studenten al bijna op ooghoogte stonden te werken, had nog altijd niets opgeleverd, behalve genoeg botten om minstens drie varkens mee samen te stellen. Maar er was nog niets gevonden wat je op een middeleeuws kerkhof zou verwachten. Hadden ze maar meteen een bulldozer gebruikt! Dan hadden ze dezelfde klus waarschijnlijk in minder dan een kwartier kunnen klaren. Maar bij opgravingen kwamen over het algemeen geen machines te pas. De kans was immers veel te groot dat een vondst op die manier onherstelbaar beschadigd werd. En dat moest absoluut vermeden worden.</i></p>	
	<p><i>Het was de vader van Bert die het roer, of beter de troffel, overnam. Niets mocht nog aan het toeval overgelaten worden. Het kleinste voorwerp in de buurt, de kleinste aanwijzing kon nu van groot belang zijn. Schepje na schepje werd de aarde langzaam van de stenen plaat weggehaald. Telkens als er een emmer mee gevuld was, werd die snel naar achteren doorgegeven. Later zou deze aarde nog door een zeef gegoten worden. En zo werden op de stenen plaat steeds meer letters zichtbaar. Zeker toen archeoloog Thomas De Couter steeds meer het borsteltje ging gebruiken. Hiermee kon hij de laatste restjes aarde goed wegvegen.</i></p>	
	<p><i>Het minuscule kuiltje dat de professor in het begin had gegraven, was door toedoen van de ijverige studenten uitgedijd in alle richtingen tot aan de paaltjes met kleurige linten. Die gaven de grenzen van het gebied aan waarbinnen moest worden gewerkt. Vanaf nu zouden ze ook dieper gaan graven.</i></p>	
	<p><i>'Nee, iets heel anders,' riep het meisje. 'Het is van steen, denk ik. Een stuk muur of zo ...' Die laatste woorden volstonden om iedereen te doen zwijgen en opkijken. Zoiets hadden ze niet eerder gevonden. Voor de zoveelste keer veerde de vader van Bert op. Hij daalde de ladder af en liep naar de studente die de</i></p>	

	<i>ontdekking had gedaan. 'Ja,' zei het meisje toen de man ter plaatse kwam, 'ik denk zelfs dat het duidelijk meer is dan zomaar een stuk steen ...' Alle studenten in haar buurt lieten nu hun spade uit hun handen vallen. Als vliegen die een pot stroop hadden ontdekt, haastten ze zich naar de plaats van de vondst.</i>	
	<i>In de twintigste eeuw had een amateurarcheoloog op verschillende plaatsen proefopgravingen verricht. Zijn grote verdienste bestond erin dat hij alles mooi had opgeschreven en in kaart gebracht.</i>	
	<i>Ook moest er de volgende dag een takel worden gevonden die de grafsteen kon optillen en wegbrengen. De steen was zo zwaar dat die niet zomaar door mensen gelicht kon worden. De kans dat er iets misliep en dat er gewonden vielen, was veel te groot.</i>	

- b Zijn de volgende beweringen over archeologie/archeologisch onderzoek waar of niet waar? Bewijs je antwoord telkens met een tekstfragment.

Bewering	W/NW	Tekstfragment dat dit bewijst/ontkracht
Archeologen houden van verstoorde lagen.		
De studenten die meewerken aan de opgravingen worden later ook allemaal archeoloog.		
De eerste opgravingen worden gedaan met een bulldozer.		

Enkel belangrijke mensen kregen vroeger een stenen graf.		
Na de ontploffing is er niets meer bruikbaar voor archeologisch onderzoek.		
Je kunt ook archeologisch onderzoek doen zonder te graven.		
Opgravingen worden soms om politieke redenen stilgelegd.		

--	--	--

- 4 Hoofdpersonage Bert heeft in het verhaal regelmatig dromen.
- a Hoe kun je deze dromen in het boek herkennen?
  - b Hoeveel dromen heeft Bert en van welke tot welke pagina staan ze?
  - c Wat valt er op aan de dromen? Vul de gegeven zinnen aan met het juiste element en illustreer telkens met minstens één tekstfragment.
    - De dromen spelen zich allemaal af in _____ .
    - De dromen zijn heel erg _____ .
    - Alle feiten uit de dromen blijken _____ te zijn.
  - d In deze dromen maakt Bert al op voorhand kennis met twee personages die later in het boek zullen opduiken. Welke personages zijn dit? Illustreer ook weer met een fragment.
  - e Wat denkt Bert dat er met zijn moeder gebeurd is?
  - f Hoe verloopt de eerste ontmoeting tussen de twee broers?
  - g Wat werd aan Elias over zijn vader verteld?
  - h Hoe worden de vreemde dromen in het boek verklaard?
  - i Hoe zal het leven van het gezin voortaan verlopen? Worden de broers weer van elkaar gescheiden?
- 5 De middeleeuwse verhaallijn concentreert zich voor een groot deel op de geschiedenis van de kruisvaarders en de tempeliers. Beantwoord volgende vragen zo compleet mogelijk, gebruik zo mogelijk een tekstfragment.
- a Met welke reden werd er vertrokken op kruisvaart?
  - b Hoe kwam het dat Robert als negenjarige al mee op kruistocht vertrok?

- c In welke omstandigheden verliepen deze kruistochten? Hoelang duurde de tocht?
  - d Was de kruistocht een succes? Wat was het resultaat?
  - e Wat is een tempelier? Waar komt de naam vandaan?
  - f De tempeliers hadden veel macht. Hoe kwam dat?
  - g Hoe verging het de tempeliers later?
  - h Welk spreekwoord over tempeliers wordt in het boek gebruikt? Wat betekent dat?
- 6 In beide verhaallijnen zijn de personages op zoek naar iets heel waardevols. Beantwoord de vragen en voeg waar mogelijk een tekstfragment toe.
- a Wat denkt Robert in de ondergrondse gangen te vinden?
  - b Met welke bedoeling gaan Bert en Elias de ondergrondse gangen onder de Tempelberg in?
  - c Wat treffen zowel Reinout als de tweeling aan in het Heilige der Heiligen?
  - d Welke ontdekking hebben de jongens uiteindelijk gedaan?
  - e Wat is het belang van deze ontdekking?
  - f Tijdens het verhaal worden de hedendaagse personages achtervolgd door een groepering die hen wil dwarsbomen. Wie zijn dit? Wat is hun bedoeling?
- 7 Hoofdpersonage Bert is een echte held. Som minstens drie slimme of heldhaftige acties uit die Bert in het boek uitvoert.

CREATIEF MET HET BOEK/OPZOEKWERK

- 1 Misschien ben je door het boek te lezen nu ook wel gebeten om een keer naar Slijpe te gaan. Of wil je een bezoekje plannen aan de Ardèche of Jeruzalem? Maak een overzichtje met de info die je daar als gids aan je medereizigers kunt meegeven. Je gebruikt hiervoor het internet en duidt de onderdelen van je bezoek ook aan op een kaartje. Via de QR-code vind je al info die Patrick Lagrou zelf selecteerde over het Tempelhof in Slijpe. Bundel alle info in een reisgids.

- 2 Helaas is Jeruzalem nog steeds een stad te midden van een woelige regio. Hoe is de huidige toestand in Jeruzalem? Zijn er nog spanningen/incidenten geweest in de stad? Welke bevolkingsgroepen liggen met elkaar in conflict? Waar hebben ze ruzie over?
- 3 In het boek blijven ook nog wat vragen onbeantwoord. Ga zelf op zoek naar de antwoorden op deze vragen. We vertrekken telkens vanuit een tekstfragment.
  - p. 23: *‘Over het verschrikkelijke lot dat de tempeliers te beurt zou vallen,’ ging de man verder, ‘hoef ik hier niet verder uit te weiden. Evenmin over de vreselijke beschuldigingen die aan hun adres werden geuit. Daar zijn bibliotheken over volgeschreven. Bovendien is dat hier niet van belang ...’*
  - p. 138: *‘Maar voor de joden en de christenen is dit het graf van Absalom,’ verduidelijkte Elias. ‘Je weet wel ...’ Bert schudde zijn hoofd. Zijn broer was blijkbaar veel christelijker opgevoed dan hijzelf. ‘Heb je nog nooit het mooie verhaal over de ontrouwe zoon van koning David gehoord?’ vroeg Elias. ‘Wat jammer! Maar goed, dat vertel ik je weleens op een geschikter moment. Nu moeten we binnen zien te komen.’*
- 4 Patrick Lagrou heeft nog wat losse eindjes in zijn boek verstopt. Kruip in je pen en schrijf een vervolg op dit boek. Hoe vergaat het de broers en hun ouders? Wat wordt er nog ontdekt in de drie overige graven in Slijpe? Met welke gevaren/bedreigingen hebben de personages af te rekenen? Hebben de middeleeuwse voorouders nog meer geheimen verstopt?